

ПРОТИДІЯ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ, МЕТОДИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ ОЧИМА МОЛОДІ

Алманов Данило Вадимович,
курсант взводу ФЕБ - 841,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
*Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри
фінансово-економічної безпеки Г.В. Соломіна*

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИЯВЛЕННЯ ТА ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ «ПІРАТСТВА»

За результатами дослідження Асоціація виробників програмного забезпечення (Business Software Alliance, BSA) в партнерстві з компанією IDC [1], проблема захисту авторських прав в Україні є досить гострою і, нажаль, Україна у числі країн – лідерів виробників та споживачів піратської продукції, згідно із звітом 301, підготовленим Торговим представництвом США (USTR), у 2019 році Україна залишається в пріоритетному списку нагляду [2], демонструючи зростання рівня піратського програмного забезпечення, який досяг 86% (2018 р.), і вивів країну на 7-е місце в світі. За даними BSA, комерційна вартість неліцензійного програмного забезпечення, встановленого на персональні комп'ютери в нашій країні в 2018 р., досягла рекордних 571 млн. доларів США.

Таким чином, боротьба з піратством та охорона авторських прав зараз є однією з актуальних проблем світу, та й України в тому числі. З піратством на ринку інтелектуальної власності ведуть боротьбу не тільки державні органи, які виявляють та припиняють правопорушення, а й легальні виробники об'єктів авторського права.

Умовно можна визначити дві групи осіб, які здійснюють піратську діяльність. До першої групи належать безпосередньо особи, зайняті у легальному виробництві та тиражуванні об'єктів авторського права, або які мають доступ до легального виробника. Другу групу складають особи, які виготовляють продукцію контрафактним способом. На рівні держави шляхом використання різних механізмів впливу на виготовлення та збут піратської продукції найбільш дієвим є зменшення чисельності саме другої групи осіб, які займаються піратською діяльністю. Набагато складніше впливати на першу групу піратів, оскільки, з одного боку, їх важко відстежити, а з іншого – виготовлена ними піратська продукція за якістю приближується до легальної [3].

Сутнісну природу захисту авторського права розглядають в нормативно-правовому аспекті через норми Закону України «Про авторське право і суміжні права» [4] піратство у сфері авторського права – опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм

і програм організацій мовлення.

Комп'ютерне піратство має багато форм, але можна виділити п'ять основних різновидів: незаконне копіювання кінцевими користувачами; незаконне встановлення програм на жорсткі диски комп'ютерів; виготовлення підробок; порушення обмеженої ліцензії; Інтернет-піратство.

Основним чинником виникнення піратства є фінансова неспроможність покупки в зв'язку з низьким матеріальним рівнем життя основної маси населення. Це призводить до необхідності вдаватися до неліцензованих методів отримання інформаційних продуктів.

Необхідно також зважати на державну цензуру і обмеженість ринку (наприклад, обмеження продажу певних видів медіа продуктів в деяких країнах сприяє незаконних методів їх поширення).

Психологічний аспект значно впливає на початок формування комп'ютерного піратства. Можна говорити про своєрідну ментальність, обумовлену особливостями українського характеру, звичаям і традиціям, але факти вказують на те, що психологічні причини появи комп'ютерного піратства, як такого, властиві не лише Україні.

Стрімкий розвиток цифрових технологій, з їх невичерпними можливостями щодо перетворення будь-якого об'єкта авторського права у цифрову форму, створив серйозну загрозу для ефективного застосування існуючих способів захисту авторського права і суміжних прав, оскільки відбувається розрив між конкретним правопорушенням та конкретними способами захисту від такого правопорушення. Тому при класифікації порушень авторського права і суміжних прав слід враховувати: по-перше, відомі та нові способи використання об'єктів авторського права і суміжних прав; по-друге, нові, раніше не відомі та технічно складні способи порушення авторського права і суміжних прав; по-третє, відповідні та адекватні порушенням способи цивільно-правового захисту [3].

В Україні є кілька організацій, метою яких є пошук, фіксація та припинення порушень авторських і суміжних прав, підвищення обізнаності та культури споживачів щодо користування об'єктами авторського права і суміжних прав. Серед найактивніших - ініціатива «Чисте небо» та Українська антипіратська асоціація. За інформацією останньої, у співпраці з кіберполіцією лише за 2018 рік вона домоглася закриття 51 піратського сайту, направила сотні претензій і провела велику кількість переговорів щодо припинення правопорушень.

В сучасних умовах глобалізації інформаційного суспільства захист авторського права потребує ще більшої уваги, ніж раніше, використання новітніх заходів охорони, які б постійно розширювались та оновлювались в залежності від темпів розвитку суспільства.

Список використаних джерел:

1. Дослідження Асоціації виробників програмного забезпечення (Business Software Alliance, BSA). URL: <http://portal.bsa.org/globalpiracy2018/index.html>.
2. 2017 Special 301 Report / Office of the United States Trade

Representative / URL:<https://ustr.gov/sites/default/files/files/Press/Reports/2018%20Special%20301.pdf>

3. Штефан О. Дещо до питання про порушення у сфері авторського права // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2009. № 6. С. 3-13.

4. Закон України «Про авторське право і суміжні права» / Верховна Рада України. Офіц. вид. К. : Парлам. вид-во, 1993.

Андрусяк Лілія Василівна,
курсант 3 курсу, спеціальність 081 «Право»
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: д.е.н., доцент, Паршин Юрій Іванович
професор кафедри фінансово-економічної безпеки ДДУВС

РИЗИКИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

З розвитком ринкових відносин здійснення підприємницької діяльності відбувається в умовах зростаючої невизначеності. Саме невизначеність стану зовнішнього та внутрішнього середовища змушує підприємця приймати на себе ризик, який може обумовлювати як вигаш, так і втрати. Відсутність повної інформації, існування протидіючих тенденцій, елементи випадковості та інші нові економічні умови господарювання обумовлюють важко-прогнозованість процесу управління, оскільки більшість управлінських рішень підприємства приймається в умовах ризику [1].

Будь-який підприємець прагне вести свою діяльність таким чином, щоб звести до мінімуму можливу величину збитків, та до максимуму – величину прибутків. Щоб досягти успіху в цьому бажанні необхідно в рамках підприємства використовувати здобутки науки у сфері управління ризиками та передовий досвід тих, хто досить успішно впровадили систему управління ризиками на підприємстві.

Володіння інструментарієм управління ризиком дає суб'єкту підприємництва можливість адекватно реагувати на загрози, через розробку і реалізацію ефективних стратегій поведінки, здійснення відповідних антикризових заходів.

Ризик – це ймовірність загрози втрати підприємством частини своїх ресурсів, недоодержання доходів чи поява додаткових витрат у результаті здійснення певної виробничої і фінансової діяльності [2].

Управління ризиками – центральна частина стратегічного управління організацією. Це процес, слідуючи якому організація системно аналізує ризики кожного виду діяльності з метою максимальної ефективності кожного кроку і, відповідно, всієї діяльності підприємства загалом.

Об'єктом управління ризиками є здійснення економічної діяльності за умов невизначеності і економіко-правові відносини, ще виникають між господарчими суб'єктами у процесі усунення чи реалізації ризику.